

NYT FRA NATIONALBANKEN

OPSPARING TIL ALDERDOM BIDRAGER TIL STORE OVERSKUD PÅ BETALINGSBALANCEN

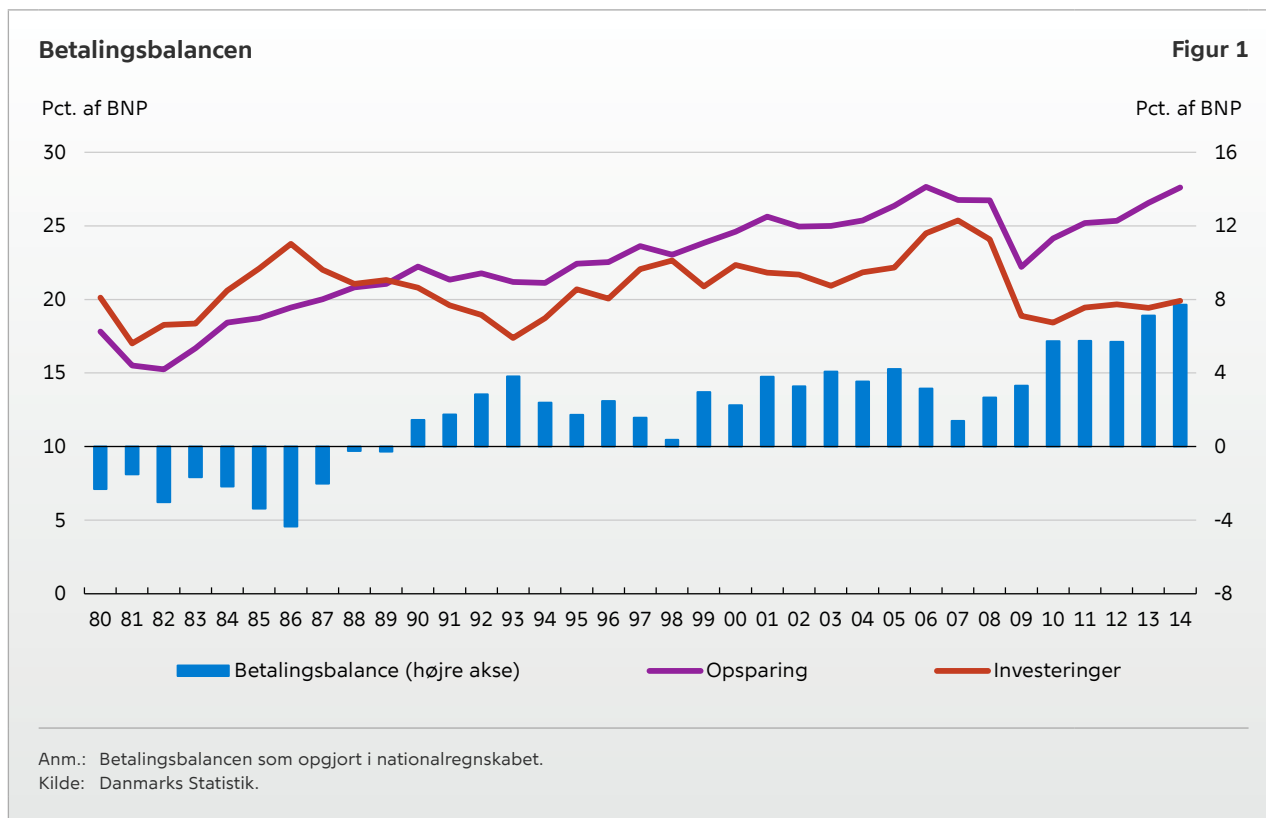
Det rekordstore overskud på betalingsbalancen i 2014, som kommer i forlængelse af flere årtiers betalingsbalanceoverskud, giver ikke umiddelbart anledning til bekymring. Det er derimod naturligt med overskud i et land som Danmark, hvor de store årgange i stigende omfang sparer op til deres egen pension.

Sådan lyder Nationalbankens konklusion på en analyse af det vedvarende overskud på betalings-

balancen i forhold til udlandet. Analysen kommer i forlængelse af, at overskuddet på betalingsbalancen i 2014 nåede op på hele otte pct. af BNP.

Figur 1

Betalingsbalancen svarer til forskellen mellem opsparing og investeringer. Overskuddet siden starten af 1990'erne skyldes særligt, at danskerne løbende sparer mere op, især via deres arbejdsmarkedspensioner.

Der har nu været overskud på betalingsbalance hvert år gennem de sidste 25 år.

Et betalingsbalanceoverskud er et udtryk for, at danskerne sparer mere op, end de investerer i Danmark – eller, om man vil, et udskudt forbrug. De, der er gamle nok, vil kunne huske tilbage til 1960'erne, 70'erne og 80'erne, hvor konstante underskud på betalingsbalancen og deraf stigende udlandsgæld gav skiftende regeringer hovedbrud.

Nu er situationen derimod en helt anden. De store årgange siden begyndelsen af 1990'erne har sparet meget op, især via deres arbejdsmarkeds-pensioner, og det kan ses på betalingsbalancen. Siden 1990'erne har disse pensionsordninger været under opbygning, så indbetalingerne langt har oversteget udbetalingerne. Når de store årgange

begynder at gå på pension, kan den store udlandsformue bruges til at købe varer og tjenester i udlandet. Det vil være med til at dække efterspørgslen i Danmark. Konsekvensen er en mindre byrde for fremtidens erhvervsaktive på det danske arbejdsmarked.

Efterhånden vil opsparingen i Danmark dale, og overskuddet på betalingsbalancen vil gradvist blive mindre. Forklaringen er bl.a., at der kommer større balance mellem pensions-ind- og udbetalinger. Et mindre overskud i fremtiden er på den måde både forventeligt og naturligt.

Læs mere i artiklen 'Betalingsbalance, udlandsformue og valutareserve' i Kvartalsoversigten, 4. kvartal 2015.

FÅ BOLIGEJERE ER SÅRBARE

De bor især på Sjælland. De udgør et lille mindretal af landets boligejere. Men de har så stor gæld, at de kan få alvorlige økonomiske problemer, fx hvis renten stiger.

Det er en af konklusionerne i en ny analyse fra Nationalbanken om, hvor robuste boligejernes økonomi er.

Overordnet set er langt de fleste boligejere robuste. Men for en mindre gruppe boligejere – omkring 5 pct. svarende til 60.000 familier – ser verden anderledes ud; de har meget stor gæld. At have meget stor gæld betyder i denne sam-

menhæng, at familiens samlede gæld er betydelig, både i forhold til boligens værdi og familiens årsindkomst.

Af tabel 1 fremgår det, at 5 pct. har større lån end det, boligen er værd, samtidig med at lånet er større end fire gange familiens samlede årsindkomst.

Tabel 1

5 pct. har større lån end det, boligen er værd, samtidig med at lånet er større end fire gange familiens samlede årsindkomst.

Boligejeres gæld i forhold til boligværdi og indkomst, 2013

Tabel 1

	Op til det dobbelte af årsindkomsten	Mellem to og fire gange årsindkomsten	Mere end fire gange årsindkomsten	I alt
Over boligens værdi	8 pct.	18 pct.	5 pct.	31 pct.
Under boligens værdi	41 pct.	22 pct.	6 pct.	69 pct.
I alt	49 pct.	40 pct.	11 pct.	

Anm.: Andele i procent af alle boligejere med gæld over 15.000 kr.
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det er i særlig grad denne gruppe, der vil kunne få problemer. De har i dag høje indkomster og også store aktiver. Men tre ud af fire har variabelt forrentede lån, hvilket gør dem sårbare over for rentestigninger, ligesom de er meget følsomme over for indkomstændringer – fx pga. sygdom eller ledighed.

Familiernes store gæld viser sig ikke at være et forbigående fænomen. Det ville den være, hvis de formåede at nedbringe gælden eller øge indkomsten tilstrækkeligt over tid. Men i denne gruppe hænger langt de fleste fast i høj gæld i forhold til boligværdi, indkomst eller begge dele.

Kun hver syvende af dem, der i 2009 havde meget stor gæld, havde fire år senere, i 2013, bragt sig selv i en situation, hvor gælden var lav i forhold til både boligens værdi og indkomsten. Hvilket vil sige, at gælden var mindre end boligens værdi og mindre end fire gange familiens årsindkomst.

FLEST PÅ SJÆLLAND

Familierne med de meget store gældsposter er ikke jævnt fordelt over landet. Det generelle billede er, at der i Region Sjælland er relativt mange med høj gæld, mens det modsatte gør sig gældende i den vestlige del af Jylland. De mange i Region Sjælland hænger sammen med en boligprisstigning frem til 2007 og et efterfølgende kraftigt fald. Mange af dem, der købte i årene op til prisfaldet, står tilbage med stor gæld i forhold til den aktuelle værdi af deres bolig.

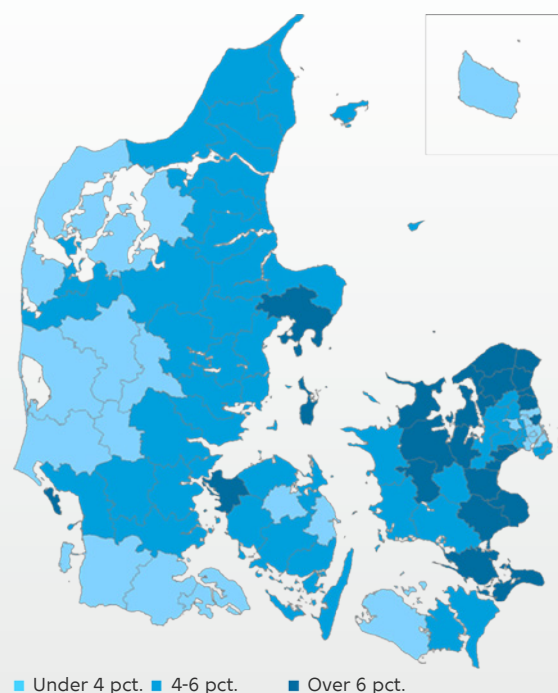
SOLIDE BOLIGEJERE

Mens den lille gruppe boligejere med den store gæld således vil kunne komme i problemer, så synes det modsatte at gøre sig gældende for det store flertal af familierne. De er ganske solidt polstret.

Det indgår som en del af Nationalbankens analyse at udarbejde hvad-nu-hvis-scenarier. Et sådant scenarie er en pludselig rentestigning på 5 procentpoint i et år. Spørgsmålet er, hvor mange

Her bor boligejerne med høj gæld

Figur 2

Anm.: Andel boligejere med høje lån i forhold til både boligværdi og indkomst i procent af alle boligejere med gæld over 15.000 kr.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Figur 2

Det er primært på Sjælland, boligejere med høj gæld bor. Andel boligejere med høje lån i forhold til både boligværdi og indkomst.

familier der ville gå fra at have penge til overs til at mangle penge, når skat, renter, afdrag og andre faste udgifter er betalt, og det antages, at familien har et gennemsnitligt forbrug. Ifølge en modelberegning fra Nationalbanken er svaret, for 2013, at kun 3 pct. flere familier ville gå i minus som følge af en sådan rentestigning.

Læs mere i kapitel 2, Udvikling og tendenser, i Finansiell Stabilitet, 2. halvår 2015.

DANMARKS
NATIONALBANK

NYT FRA NATIONALBANKEN
UDGIVELSE, DESIGN OG LAYOUT:
DANMARKS NATIONALBANK

DANMARKS NATIONALBANK
HAVNEGÅDE 5
1093 KØBENHAVN K
WWW.NATIONALBANKEN.DK